

AAN500010 / ÚVOD DO OBECNÉ SOCIOLOGIE II

ANDR / Navazující magisterské studium

2014/2015

PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

ZS 2/–, LS –/2; povinně volitelný předmět

Zk / 8 kreditů

Kurz navazuje na stejnojmenný předmět, jenž je součástí studijního plánu bakalářského studijního programu. Cílem tohoto navazujícího kurzu je rozšířit přehled obecné sociologie, která je brána jako jeden z důležitých zdrojů poznání sociální reality vázané jak na předmět zájmu studijního oboru, tak na širokou sféru každodenní zkušenosti sociálních aktérů.

Charakteristika obsahu předmětu:

1. Sociologická věda – její specifika a funkce (sociologická imaginace, obecná sociologie, sociologie jako rozumějící věda, problematika sociální změny)
2. Lokální společenství I (historické příčiny vzniku lidských sídel a základní vývojové typy sídel, kulturní a civilizační význam města, město a venkov v procesu modernizace, vývoj rozdílů mezi nimi, proces urbanizace, veřejný prostor ve městech)
3. Lokální společenství II (Chicagská sociologická škola, typy prostorového uspořádání měst a sociálně patologické jevy ve městě, ekologie měst, problémy suburbanizace, sociologie globálních měst)
4. Sociologie času (čas jako sociální kategorie, časoprostorová koordinace a sociální procesy, časovost lidského života, vývoj lidských společenství v čase, periodizace dějin)
5. Sociální komunikace I (proces komunikace, jeho složky, analýza komunikačního procesu, verbální a neverbální komunikace)
6. Sociální komunikace II (masová komunikace, demokratická veřejnost a veřejné mínění, historický vývoj veřejnosti a její vztah k médiím)
7. Kultura (příroda a kultura v sociologické diskusi, členění kultury, funkce kultury a její normativní vlivy)
8. Problémy masové kultury a soužití různorodých kultur (masová kultura a individualismus, multikulturní situace – deskriptivní a normativní pojetí)
9. Kultura a příroda (historické proměny vztahu kultury a přírody, moderní ekologická rizika jako problémy společnosti)
10. Hodnotově-normativní systémy I (jejich vývoj v procesu modernizace, sociologie náboženství – posvátné, odkouzlení, sekularizační teze)
11. Hodnotově-normativní systémy II (sociologické pohledy na morálku, zvyky a obyčeje, společenská pravidla, sociální rituály)
12. Hodnotově-normativní systémy III (sociologie módy, životní styl a jeho proměny – spotřeba a alternativy k ní)
13. Hodnotově-normativní systémy IV (sociologie práva, sociologie politiky, věda pohledem sociologie)
- 14.–26. Seminární část kurzu založená na vystoupeních studentů k vybraným tématům, která prohlubují a rozšiřují obsahy bodů 1–13

Povinná literatura:

- GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4; (popř. aktualizované rozšířené vydání revidované P. W. Suttonem z r. 2013. ISBN 978-80-257-0807-1).
- JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-749.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav a Alena VODÁKOVÁ aj. *Velký sociologický slovník*. 1. a 2. svazek. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.
- PETRUSEK, Miloslav. *Základy sociologie*. Praha: Akademie veřejné správy, 2009. ISBN 978-80207-02-4.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly systematické sociologie*. Praha: Grada, 2008. 978-80-247-2594-9.

Doporučená literatura:

- BAUMAN, Zygmunt. *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. ISBN 80-85850-12-5; popř. vydání z r. 2002.
- BERGER, Peter L. *Vzdálená sláva. Hledání víry ve věku lehkověrnosti*. Brno: Barrister & Principal, 1997. ISBN 80-85947-18-8.
- GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85850-62-1; popř. vydání z r. 2003.
- HABERMAS, Jürgen. *Strukturální přeměna veřejnosti. Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia, 2000. ISBN 80-7007-134-6.
- HARRINGTON, Austin a kol. *Moderní sociální teorie. Základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-093-3.
- LIPOVETSKY, Gilles. *Éra prázdnoty. Úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor, 1998. ISBN 80-85190-74-5; popř. vydání z let 2000, 2003 a 2008.
- LIPOVETSKY, Gilles. *Soumrak povinnosti. Bezbolestná etika nových demokratických časů*. Praha: Prostor, 1999. ISBN 80-7260-008-7; popř. vydání z r. 2011.
- LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. Praha: Prostor, 2002. ISBN 80-7260-063-X; popř. vydání z r. 2010.
- LUŽNÝ, Dušan a Zdeněk R. NEŠPOR. *Sociologie náboženství*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-251-5.
- MARTUCCELLI, Danilo. *Sociologie modernity. Itinerář 20. století*. Brno: CDK, 2008. ISBN 978-80-7325-145-1.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, KOSTELECKÝ, Tomáš, LEBEDA, Tomáš a Markéta ŠKODOVÁ. *Jaká je naše společnost? Otázky, které si často klademe*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7419-025-4.
- MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím. Extenze člověka*. Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0296-2; popř. vydání z r. 2010.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0690-7.
- NEŠPOR, Zdeněk R. a David VÁCLAVÍK a kol. *Příručka sociologie náboženství*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-86429-92-2.
- PETRUSEK, Miloslav. *Společnosti pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. ISBN 80-86429-63-6.
- PETRUSEK, Miloslav a kol. *Dějiny sociologie*. Praha: Grada, 2011. ISBN 878-80-247-3234-3.
- PŘIBÁŇ, Jiří. *Sociologie práva: systémově teoretický přístup k modernímu právu*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996. ISBN 80-85850-18-4.
- PŘIBÁŇ, Jiří. *Právní symbolismus. O právu, času a evropské identitě*. Praha: Filosofia, 2007. ISBN 978-80-7007-266-0.

- ROSZAK, Theodore. *Kde končí pustina. Politika transcendence v postindustriální společnosti*. Praha: Prostor, 2005. ISBN 80-7260-146-6.
- SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS 2/2003 – monotematické číslo věnované sociologii města.
- SOKOL, Jan. *Moc, peníze a právo: esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-066-6.
- ŠUBRT, Jiří a kol. *Kapitoly ze sociologie veřejného mínění. Teorie a výzkum*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-522-1.
- ŠUBRT, Jiří. *Čas a společnost: k otázce temporalizované sociologie*. Praha: ISV, 2002. ISBN 80-86642-06-2.
- ŠUBRT, Jiří. (ed.). *Historická sociologie: teorie dlouhodobých vývojových procesů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-061-1.
- WALLERSTEIN, Immanuel. *Kam směřují sociální vědy? Zpráva Gulbenkianovy komise o restrukturační sociálních věd*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85850-65-6.
- WEBER, Max. *Autorita, etika a společnost*. Praha: Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0611-5.
- WEBER, Max. *Metodologie, sociologie a politika*. Praha: OIKÚMENÉ, 1999. ISBN 80-86005-48-8; popř. vydání z r. 2009.

Další literatura bude doporučena v průběhu přednášek.

Zkouška:

Zkouška probíhá formou písemného testu (odpovědi na otevřené otázky). Hodnocena je znalost probírané látky a schopnost její samostatné reflexe. Důraz je rovněž kladen na schopnost čerpat z povinné a (vybrané) doporučené literatury. Otázky v písemném testu vycházejí z tematických okruhů předmětu (viz Charakteristika obsahu předmětu).

Zkoušce nezbytně předchází prezentace studenta/studentky v seminární části kurzu, tj. během letního semestru. Prezentaci je třeba odevzdat v písemné podobě, a to nejpozději 2 týdny před termínem zkoušky. Předpokládaný minimální rozsah písemné formy prezentace je 8 normostran. Témata seminárních prací (včetně termínu prezentace) musejí být s vyučujícím konzultována v průběhu zimního přednáškového období.

Písemná práce musí vyhovovat základním požadavkům stanoveným katedrou pro vypracování písemných prací (viz Pokyny k vypracování bakalářské/diplomové práce). Titulní strana písemné práce má obsahovat název předmětu, název práce, jméno studenta, ročník, formu studia a datum vypracování práce. Práce musí mít stručný Úvod a Závěr, měla by být členěna do kapitol (s Obsahem). Práce musí obsahovat Soupis bibliografických citací (využité zdroje v textu – odborné knižní prameny, odborné články, případně další zdroje). Odmítnutí písemné práce ze strany vyučujícího znemožňuje účast na zkoušce.

Účast na seminární části kurzu musí dosahovat minimálně 60 %. V případě nesplnění této podmínky je studentovi zadáno dodatečné téma k písemnému zpracování. (Aktivní) účast studenta v semináři je brána jako doplňující kritérium pro celkové hodnocení jeho výkonu.